טויט־שרעק.

ליזע, אַ האַלב אינטעליגענטע אַרבייטער־מיידעל, האָט אָנגעהויבען מורא צו האָבען צו שלאָפען אַליין אין איהר קליינעם צימער, וואָס האָט אַ בעזונדער טהיר פון קאָרידאָר. די אורזאַכע פון דער פאַמעליכדיגער אָנגעקומענער מורא ווייס זי אַליין ניט. ליזע איז אַן ענטוויקעלטע מיידעל, ס'הייסט ענטוויקעלט ניט קערפּערליך נאָר גייסטיג. קערפּערליך איז זי דוקא מאָגער, אָבער אויף איהר גייסטיגער ענטוויקלונג קען זי זיך ניט בעקלאָגען. זי האָט פיעל געלעזען, פיעל לעקציעס געהערט און וועגען פיעלעס דעבאַטירט מיט איהרע בעקאַנטע, גאַנץ אויפגעקלעהרטע יונגע לייט, צווישען וועלכע עס האָבען זיך געפונען זאָגאַר אַ צוויי דריי סטודענטען פון פערשיעדענע פאַקולטעטען.

און דאָך האָט זי מורא צו בלייבען ביי נאַכט אַליין אין איהר צימער. זי האָט שוין איינמאָל געלאָזען די גאַז ברענען אַ גאַנצע נאַכט, האָט זי אָבער ניט געקענט פאַר דער ליכט שלאָפען. פערלעשט זי די גאַז און בלייבט אין דער פינסטער. שרעקען איהר די שאָטענס אויף די וואַנד, וואָס בילדען זיך פון דעם ליכט פון די גאַס־לאַנטערנעס וואָס דרינגען אריין דורכ'ן פענסטער אין צימער, און דער וויסער מאַנטעל, וואָס הענגט געגען איבער, דאַכט זיך איהר אויס אַ מת. זי לאַכט פון זיך אַליין, שפּרינגט אַראָב פון בעט און מאַכט זיך האַרץ.

טאפּט אַן און זעהט בעשיינפּערליך אַז עס איז אַ מאַנטעל.

דאַן מוסר'ן זי זיך אויס, וואָס זי איז געוואָרען אַזוי אבערגלויביש און קען אַן אונשולדיגען מאַנטעל אַננעהמען פאַר אַ מת. זי לעגט זיך צוריק אין בעט, דעקט זיך איבער מיט דער קאָלדרע ווערט איהר שטאַרק היים. זי דעקט זיך אָב און קוקט מיט שטאַרע בליקען אויף די וואַנד. דער מאַנטעל בלייבט שוין טאַקע ניט מעהר ווי אַ מאַנטעל, אַבער דאָס ווייסע אונטער־קליידעל, וואָס איז איבערגעוואָרפען אויפ'ן שטוהל, זעהט אויס פּונקט ווי איהר חבר'טע זעלדע, וואָס האָט מיט אַ יאָהר צוריק בעגאַנגען זעלבסטמאָרד, ניט געפינענדיג קיין ציעל און קיין גליק אין לעבען.

אך, די דאָזיגע זעלדע איז געוועזען אַזאַ גוטע מיידעל. זי, ליזע, האָט זי אַזוי ליעב געהאַט, איבערהויפּט ווען זי פּלעגט שמייכלען, עס איז אַ מאָדנער שמייכעל געווען. דאָס אונטער־קליידעל שמייכעלט איצט אויך אַזוי, אָט פּונקט ווי זעלדע... און אין גאַנצען ציטערענדיג, שפּרינגט זי אַראָב פון בעט, כאַפּט אַראָב פון שטוהל דאָס ווייסע אונטער־קלייד און בעהאַלט זי ערגעץ אין אַ ווינקעל.

זי לעגט זיך צוריק אין בעט און בעקומט געוויסענביסע, וואָס זי, אַזאַ טרייע חבר'טע, וויל זיך בעפרייען פון דער זע־הונג. אַזוי וועט מען אַמאָל, אַז זי וועט שטאַרבען, אויך מורא האָבען פאַר איהר געשטאַלט, וואָס וועט אַרויסגערופען ווע־רען אין זכרון ביי איהרע פּאָר בעקאַנטע.

און זי שוידערט ביים געדאַנק...

אַזוי האָט זיך ליזע געפּלאָגט איינינגע נעכט..

און אָפט דאַכט זיך איהר, אַז דאָס ווערט זי געשטראָפט דערפאַר, וואָס זי האָט ענטזאָגט איהר חבר'טע לאה'קע, מיט וועלכער זי האָט זיך דאָ בעקענט, צו שלאָפען צוזאַמען. לאה'קע האָט איהר זאָגאַר געוואָלט געבען צושטייער אויף די דירה־

געלד, נאָר זי, ליזע, האָט זיך איינגערעדט, אַז זי האָט ליעב איינזאַמקייט. זי קען ניט זיין אין איין צימער מיט נאָך אַ מענ־שען...

לאה'קע איז דאַן אַ ברוגז'ע אַוועק. „אָט האָסטו דיר איצט איינזאַמקייט!" — שטראָפט זי זיך אַליין!

איצט וואָלט ליזע געשלאָפען ניט נאָר מיט לאה'קען, נאָר מיט וועמען עס זאָל זיך ניט מאַכען. איז אָבער ווען דו דאַרפסט דעם מענשען, קריגסטו איהם ניט.

און ליזע בעשליסט, אַז מאָרגען וועט זי מוזען געהן ערגעץ שלאָפען, זאָל זיין כאָטש צו אַ בעקענטען מאַנסביל, אויב קיין חבר'טעס האָט זי איצט ניט...

זי וועט שוין אויסטראַכטען אַ תירוץ, פאַר וואָס זי איז געקומען נעכטיגען. יאָ, זי וועט זאָגען, אַז די ווירטהין האָט איהר ענטזאָגט פון דער וואָהנונג, און זי איז געבליבען אָהן אַ צימער, כאָטש נעכטיג אויף דער גאָס...

און אויפ'ן צווייטען אָבענד האָט זי אָנגעקלאָפּט צו איהר בעקאַנטען סטודענט, דעם לאַנדסמאַן, פינקעלשטיין.

די טיהר פון פינקעלשטיין'ס צימער האָט זיך לאַנגזאַם, ווי מיט פערדאַכט, געעפענט און פינקעלשטיין, אַ הויכער ברייט־ביינינגער בחור, דערזעהענדיג ליזע'ן, האָט פער'חדוש'ט אויס־גערופען:

— ליזע! — אַזוי שפּעט!

ליזע האָט זיך מאָמענטאַן פערלאָרען. זי האָט קוים בעווי־זען אַרויסצומורמלען:

— לאָזט מיך אַריין, נאָכדעם וועל איך אייך דערציעה־לען.

זי האָט מיט וואַקלענדע טריט אַריבערגעשפּרייזט די שוועל און איז שטעהן געבליבען אין מיטען פון קליינעם, אָבער זעהר געמיטליכען סטודענטישען צימערל. די גאַז, אין אַ רונדער גלאָז,

האָט רונד און העל געברענט און ווי גאַסט־פריינדליך צוגעוואוגקען.

— וואָס איז מיט איך, ליזע — אזוי שפּעט? — האָט פינקעלשטיין ווידער געפאָרשט.

ליזע, געפינענדיג זיך איצט אין דער געזעלשאַפט פון א גוטען־בעקאַנטען, איז צו זיך געקומען. זי האָט שוין געוואָלט דערצעהלען די אמת'ע סבה, וואָס האָט זי אהער געבראַכט, נור א קוק טהוענדיג אויף די אָנגעוואָרפענע ביכער אויפ'ן טיש, אויף די שטוהלען און אפילו אויפ'ן פּאָדלאָגע, — האָט זי זיך פערשעהמט און געענטפערט נישט זיכער, ווי דער שטייגער איז ווען מען גרייט זיך צו זאָגען א ליגען:

— מיין בעל הבית'טע... א העזה.. נעהמט פּלוצים און זאָגט מיר אָב דעם צימער...

— אין מיטען דרינען... — האָט פינקעלשטיין זיך נאָך שטאַרקער גע'חדוש'ט...

אָבזאָגענדיג דעם ערשטען ליגען, איז שוין ליזע'ן בעקוועמער געוואָרען און זי האָט געגעבען די ווייטערדיגע ערקלעהרונגען אָהן שום אָבהאַלט:

— צו מיר איז ארויף עפּעס א בעקאַנטער יונגערמאַן. זאָגט זי, די בעל־הבית'טע, אז זי וויל מיך ניט... עס פּאַסט איהר ניט... האָב איך זיך מיט איהר צוקריעגט און געבליבען אָהן א צימער...

— נו, זענט איהר צו מיר געקומען נעכטיגען? — האָט פינקעלשטיין געלאַכט — איהר ווילט, אז מיין בעל־הבית'טע זאָל מיך אויך ארויסוואַרפען...

— וועלען מירביידע זוכען א צימער — האָט ליזע זיך געוויצעלט, כאָטש אויפ'ן הארצען איז איהר ווי א שטיין געלעגען און עס האָט זיך איהר געוואָלט וויינען אויף איהר עלענדקייט.

— א שעהן געשעפט! — האָט פינקעלשטיין געמורמעלט....

ליזע האָט ענדליך דרייסט און שנעל, ווי מען נעהמט איין א מעדיצין, ארויסגעזאָגט:

— איך וועל טאַקע היינט נעכטיגען ביי איך. א יאָ פינקעלשטיין?...

— ביי מיר? — האָט פינקעלשטיין געשמייכעלט. — איהר זעהט דאָך, איך האָב דאָך בלויז איין בעט...

— נו, מיט איך צוזאַמען טאָר מען ניט? — האָט זי כלומר'שט געלאַכט.

פינקעלשטיין האָט אויך געלאַכט...

— יאָ, פאר וואָס ניט... ווען איך קען ניט אייער טאַטען!...

ליזע האָט אָנגעקוקט דעם ברייטבייניגען הויכען פינקעלשטיין און געטראַכט:

— אָה, ווי זיכער מען איז, ווען שלאָפט צוזאַמען מיט אזא יונג... און פאר וואָס איז ער אזא נאַר... א גוטער איז ער דאָך יאָ....

פינקעלשטיין, בעמערקענדיג ליזע'ס פערטראַכטקייט, איז גערירט געוואָרען. ער איז צו איהר צוגעגאַנגען, ארויפגעלעגט איהר די האנד אויפ'ן נאַקען און ברידערליך זיך אָנגערופען:

— נו, שוועסטער, זאָרג נישט... וועסט האָבען וואו צו שלאָפען.

ליזעס פּנים האָט זיך צושטראַהלט, זי האָט בעגייסטערט אויסגערופען:

— איך ווייס שוין פון לאַנג, אז איהר זענט א גוטער...

און אין איהר דמיון האָט זיך שוין געמאָלט דאָס גליק, ווי אזוי זי וועט די דאָזיגע נאַכט פריי ווערען פון דעם טויטשרעק, וואָס האָט איהר די לעצטע נאַכט געפּייניגט. זי וועט אזוי רוהיג שלאָפען!

פינקעלשטיין, וועלכער איז אין זיין צימער געוועזן אָהן א ראָק, האָט גענומען אָנטהון דעם ראָק.

— צו וואָס טהוט איהר זיך אָן? — האָט ליזע ווי אונ־רוהיג געפרעגט:

— איך לאָז אייך איבער דאָס צימער און איך געה שלאָ־פען אין א האָטעל...

ליזע איז בלייך געוואָרען... זי האָט קוים אויסגערעדט:

— צו וואָס? צו וואָס?...

— וואָס הייסט? האָט פינקעלשטיין גוטהערציג געשמייכעלט, ווי באלד, אז איהר האָט ניט וואו צו שלאָפען.. איך וועל איך דאָך אין א האָטעל ניט שיקען, נאַטירליך...

ליזע האָט געוואָלט פרעגען:

— און צוזאמען! פאר וואָס ניט צוזאמען?...

אָבער בעמערקענדיג זיין עהרליכען, צנועה'דיגען פּנים, האָט זי בעגריפען, אז ער וועט דאָס בלויז אָננעהמען פאר א וויץ און זי האָט געשוויגען...

אין א ווײַלע ארום איז שוין פינקעלשטיין געוועזען אָנגעטהון און גרייט אוועקצוגעהן. ער האָט אבער געפיהלט פאר זיין פליכט פאר זיין אוועקגאנג צו זאָגען איהר א פּאָר פריינדליכע ווערטער.

— איך האָף, אז אייך וועט ניט זיין אומעטיג.

— אָ, ניין! האָט זי ווי היסטעריש געלאכט — אומעטיג גאָר!... מיר איז קיינמאָל ניט אומעטיג — און האָט זיך ווילדער צולאכט...

— און טאָמער איז אייך אליין אומעטיג — האָט פינקעלשטיין זיך געוויצעלט, ווי זיין שטייגער איז — איז אָט זעהט איהר דאָס קעפּעל פון סקעלעט, וועלכען איך שטודיר... ער וועט אייך כי... כי... כי... אמוזירען...

און איידער ער האָט בעטראכט די טויט־בלאסקייט, וואָס האָט בעדעקט ליזעס געזיכט, איז ער, זאָגענדיג א גוטע נאכט, ארויס פון צימער מיט א גוטען שמייכעל, צופריעדען פון זיין גאסט־פריינדליכקייט...